

Herman VAN GOETHEM

Rector van de Universiteit Antwerpen

Het zijn drukke tijden voor Herman VAN GOETHEM, rector van Universiteit Antwerpen. De historicus en jurist werkt aan zijn nieuwe boek *Antwerpen 1942*, al legt hij zichzelf wat dat betreft geen deadline op. Het rectorchap ervaart hij als intens, maar hij raadt het alle academici aan.

‘We moeten de polarisering counteren’

Kim DE ROOVER

Ik mag plaatsnemen in een art-decostoel uit 1930. „Gekocht op een veiling”, zegt Herman VAN GOETHEM. „Als het even kan, schuim ik veilinghuizen af, een hobby van me. Dat gebeurt niet vaak, maar toch hoop ik nog de tijd te vinden om op zoek te gaan naar een bijpassend tafeltje.” Een gesprek over de academische wereld, het maatschappelijke debat en de stad Antwerpen.

–Een jaar bent u nu rector van de Universiteit Antwerpen. Wat is voor u de grootste uitdaging van het rectorchap?

Rector zijn is een ongelooflijk intense bezigheid. Een werkweek telt tot zeventig uren. Bovendien geef ik nog les, politieke geschiedenis van België. Ik ben een man van verhalen, dus die lesopdracht wil ik niet opgeven. Gelukkig staat mijn gezin vierkant achter me en onze weekends zijn heilig. Op professioneel vlak schuilt de grootste uitdaging helaas in het bewaken van de budgetten. De financiële positie van de universiteit zou verbeterd kunnen worden door op diverse domeinen extra inkomsten te genereren. Op die manier kunnen we bijvoorbeeld nog meer investeren in studentenbegeleiding. Dat is geen eenvoudige opdracht, gezien de omvang van de organisatie. Universiteit Antwerpen stelt maar liefst 5.600 personeelsleden te werk en iedereen ervaart stress. Mijn grootste aandachtspunt is dan ook het welbevinden van het personeel en van onze 21.000 studenten.

„Er is iets dat mij ten diepste beweegt. In die zin is mijn natuur beslist religieus”

–Op welke manier kunnen academici deelnemen aan het maatschappelijke debat?

In de samenleving een rol spelen, is een deel van onze universitaire opdracht. De weg is alvast geplaveid: een academicus geniet vandaag best aanzien en heeft betrekkelijk makkelijk toegang tot de media. Alles is met andere woorden al klaar opdat die academicus zijn of haar stem gebruikt.

Vorig academiejaar gaf ik tijdens mijn openingsrede een uiteenzetting over Europese waarden en hoger onderwijs, en

die toespraak kon rekenen op veel bijval. Ik vertelde hoe we als universiteit mee een trekker zijn in de ontwikkeling van de mensheid. Onderwijs is immers niet enkel een spiegel van onze samenleving, het is evenzeer een voorafname op de wereld waarvan we dromen, waarop we hopen, die we willen zijn. We zijn medespelers in het democratische veld, maar we moeten nadenken hoe we die democratie vormgeven. Het Westen heeft alvast nood aan een nieuwe politiek. Ik wil dan ook deelnemen aan elk debat dat erop is gericht de polarisering tegen te gaan. Die onrustbarende trend moeten we met alle mogelijke middelen counteren. Wanneer collectief geweld toeneemt, moeten universiteiten hun oude rol als centra van het denken aanzwengelen en vanuit observatie en analyse op zoek gaan naar structuren die mensen kunnen samenbrengen.

–Welke waarden zijn voor u het belangrijkste? Bent u zelf gelovig?

Bovenal hecht ik belang aan empathie. Ik geloof in de medemens die aan ieder van ons appelleert, in de ander die jou tegemoetkomt en naar wie jij kijkt. Niet van boven naar beneden, maar omgekeerd, om het te zeggen met de grote Frans-joodse filosoof Levinas. Er is iets dat mij ten diepste beweegt. In die zin is mijn natuur beslist religieus. Met begrippen als God en hiernamaals houd ik me niet bezig, simpelweg omdat we daarover in wetenschappelijke zin niets kunnen weten. Ik ben liever bezig met hier en nu goed in de wereld te staan, met maatschappelijk engagement. Als veertienjarige dook ik tijdens de kerst- en paasvakantie in het archief om stambomen uit te tekenen. Mijn gedrevenheid naar kennis evolueerde naar kennis van de mens. Ik richt me nu veeleer op de mens en zijn samenleven.

–In uw publicaties heeft Antwerpen vaak een prominente rol. Wat betekent die stad voor u? In Antwerpen groeide ik op en ik woon

Herman Van Goethem: „Als veertienjarige tekende ik stambomen.” © Mia Uydens

er nog steeds. Antwerpen is zonder meer een deel van mijn identiteit. Ik ben bijzonder gehecht aan mijn stad en kijk naar haar met de blik van een historicus. Ook al ben ik evenzeer jurist, ik bestempel mezelf toch steeds allereerst als historicus. Bovendien schuilt een Vlaamse honkvastheid in me, ook al zou ik gerust in Brussel of New York kunnen wonen. De gelaagdheid in Brussel vind ik overigens fascinerend – al die wijken en culturen in Schaarbeek alleen al. Ik ben dus onmiskenbaar een stadsmens. Laat me twee weken doorbrengen op het platteland en ik snak naar het bruisende van de stad.

–Vorige maand ging er behoorlijk wat media-aandacht naar uw relaas in ‘Knack’ over hoe uw zoon Joos uit de kast kwam als homo en hoe u daarop reageerde. Verraste u dat?

Het begon met een telefoontje van Trotse Ouders, pluralistische praat- en luister-

groep die ouders van holebi's bij elkaar brengt. Of ik hun ambassadeur wilde worden? Ik stemde ermee in, weliswaar met de kanttekening dat ik ontzettend weinig tijd heb. Kort daarop werd ik overvallen door de pers. Het verhaal van mijn zoon raakte blijkbaar vele snaren, hoewel zijn coming-out dateert van vele jaren geleden. De talrijke reacties die ik ontving, waren zonder uitzondering positief.

De grootste denkfout die we als mens maken, is de werkelijkheid vanuit onszelf en onze eigen normen te bekijken. Mijn zoon is leraar in een katholiek jezuïetencollege. Een pater van 89 zond me persoonlijk een sms met felicitaties. Homoseksualiteit is allerminst vanzelfsprekend, maar de tijden zijn duidelijk aan het evolueren. Dat stemt me hoopvol.